

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

Інститут безпеки

Кафедра національної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Інституту безпеки

" 1 " серпня 2024 р.

С.О. Лисенко

Ідентифікаційний
код - 00127522
№13

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки

Протокол №1 від 1 серпня 2024 р.

Заст.зав. кафедри

 В.В. Ровний

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ОРГАНІЗАЦІЙ»

спеціальності: 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

освітнього рівня магістр

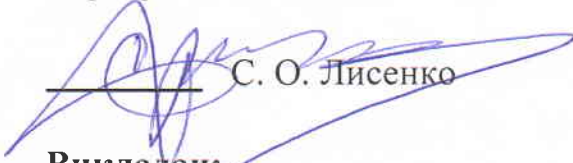
освітньої програми: Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

Галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Київ МАУП 2024

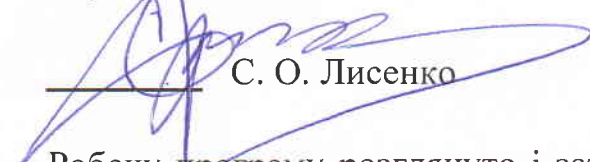
Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:

Сергій Олексійович Лисенко доктор юридичних наук, професор, професор кафедри національної безпеки.

_____ С. О. Лисенко

Викладач:

Сергій Олексійович Лисенко доктор юридичних наук, професор, професор кафедри національної безпеки.

_____ С. О. Лисенко

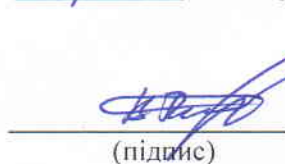
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри національної безпеки

(протокол № 1 від "1" серпня 2024 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту безпеки

(протокол № 1 від "8" серпня 2024 р.)

Заст.зав. кафедри

_____ (підпис)

В.В. Рохач
_____ (П.І.Б.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

01.08.2024 р.

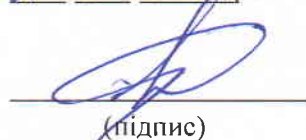
Гарант освітньої програми

_____ (підпис)

В.В. Рохач
_____ (П.І.Б.)

Робочу програму перевірено

01.08.2024 р.

_____ (підпис)

В.В. Рохач
_____ (П.І.Б.)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), " " 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), " " 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), " " 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), " " 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна, денно-дистанційна форми навчання	Заочна
Теорія управління безпекою організацій		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	34	
Модульний контроль		
Семестровий контроль		
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Статус дисципліни: обов'язкова

3. Мета та завдання дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Теорія безпеки організацій» є сформувані у студентів системне розуміння та практичні навички у сфері управління безпекою організацій, що включає аналіз ризиків, планування заходів безпеки, моніторинг та контроль загроз, а також розробку стратегій захисту інформаційних і матеріальних ресурсів. Основним завданням дисципліни «Теорія управління безпекою організацій» є наступне. Засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів загроз організаційній безпеці, методичних підходів до аналізу ризиків з боку суспільства. Оволодіння навичками самостійно визначати ступінь загальної захищеності конкретної організації від загроз її майновій та немайновій безпеці, інформаційній безпеці, пов'язаних із суспільним впливом на напрям організаційної діяльності.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення курсу здобувачі повинні мати:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідних сферах національної безпеки.

Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин та проблеми міжнародної безпеки, їх вплив на національну безпеку в контексті набуття Україною членства в НАТО.

Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки, аналізувати та розвивати структуру системи забезпечення

національної безпеки та принципи її функціонування.

Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності.

Здатність організовувати цілеспрямовану діяльність щодо формування і реалізації державної політики у сферах національної безпеки та оборони.

Здатність організовувати заходи територіальної оборони, мобілізаційної підготовки та мобілізації у межах посадових обов'язків.

Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки.

Застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід забезпечення національної безпеки з урахуванням теорії національної безпеки під час здійснення професійної діяльності.

Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

Розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері національної безпеки з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища.

Забезпечувати дотримання принципу гендерної рівності під час здійснення професійної діяльності.

Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці.

Формувати елементи (складові) стратегії національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності).

Застосовувати загальну методологію, спеціальні методи і технології для розв'язання професійних задач у визначених законодавством сферах та за напрямками майбутньої діяльності.

Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки.

Організовувати та здійснювати керівництво територіальною обороною,

мобілізаційною підготовкою та мобілізацією у межах професійної компетентності.

Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань національної безпеки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.

Здатність застосовувати набуті сучасні знання в галузі національної безпеки для збору, систематизації і аналізу отриманої з публічних джерел інформації стосовно загроз безпеці.

Демонструвати та застосовувати навички управління суб'єктами національної безпеки та їх структурними підрозділами.

Враховувати, аналізувати та прогнозувати антропогенні чинники походження зовнішніх і внутрішніх загроз для національної безпеки та її складових.

Застосовувати механізми співпраці безпекових інституцій та контролюючих органів з приватним сектором.

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Курс 1 Семестр 1 Всього годин у семестрі 90 Теми	Кількість годин, з них:					Примітка
		лекції	семінарські заняття	практ. лаб. зан. (ПЗ, ЛЗ)	інд.ко нс. роб. (ІКС)	сам. рою. студ. (СРС)	
Модуль 1: Теоретичні основи безпеки організацій		14	20			82	
1.	Природа і сутність поняття управління безпекою організацій. Розкриття змісту процесів управління безпекою.	2	2				
2.	Контроль та життєдіяльність в суспільстві. Принципи управління безпекою організацій.	2	2				
3.	Само-організаційні системи управління	2	4				

	безпекою організацій. Захисні властивості систем управління безпекою організацій.						
Модуль 2: Функціонування систем безпеки в організаціях							
4.	Класифікація систем безпеки організацій. Визначення категорії інтересу суспільства.	2	2				
5.	Зміст та визначення теорії безпеки організацій. Шкідливі фактори і умови впливу на безпеку організацій.	2	4				
Модуль 3: Оцінка ризиків та управління безпекою							
6.	Напрями адміністративних рішень забезпечення безпеки організацій. Оцінка рівнів розвитку в аспекті управління безпекою організацій.	2	2				
7.	Визначення складових побудови моделі безпеки організацій. Способи управління організацією з точки зору безпеки.	2	4				

Форми контролю:

- усне опитування - У;
- контрольні роботи - КР;
- перевірка конспектів - ПК;
- перевірка завдань для самостійної роботи - СР;
- тестування - Т;
- колоквіум - К;
- інші:
- реферат.

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи безпеки організацій.

Тема 1. Природа і сутність поняття безпеки. Розкриття змісту процесів управління безпекою.

1. Необхідність реформ як умова виживання і розвитку держави.
2. Внутрішні загрози безпеці України: соціальні, економічні та політичні чинники.
3. Концепція безпеки в контексті еволюції цивілізації.
4. Трансформація моделей безпеки в умовах багатопольярного світу.
5. Концепція "серединної території" як простору вразливості та впливу.
6. Цивілізаційні моделі безпеки: Вестфальська та Ординська.

Література: [1;4;6]

Тема 2. Контроль та життєдіяльність в суспільстві. Принципи управління безпекою організацій.

1. Управлінський контроль як основа реалізації безпеки організації та суспільства.
2. Вплив історичних моделей безпеки на сучасні системи управління.
3. Категорія безпеки як філософсько-соціальна основа існування держави і суспільства.
4. Порівняння принципів захищеності та самоствердження в контексті моделей безпеки Ординського та Вестфальського типів.
5. Роль моральної переваги в забезпеченні національної безпеки: уроки з досвіду Чингісхана та сучасних стратегій.
6. Історичні та сучасні підходи до концепції національної безпеки: досвід України та Росії в пострадянський період.

Література: [5; 6;7]

Тема 3. Само-організаційні системи управління безпекою організацій.

Захисні властивості систем управління безпекою організацій.

1. Самоорганізація в суспільствах як основа для ефективних моделей безпеки.
2. Неврівноважені системи та їх вплив на суспільну організацію.
3. Роль хаосу в процесах самоорганізації та безпеки.
4. Взаємозв'язок між розвитком і безпекою в історії та сучасному суспільстві.
5. Діалектична єдність функцій розвитку та безпеки в управлінні суспільством.
6. Еволюція монархій і перехід до сучасних державних структур управління безпекою та розвитком.

Література: [2;6;9]

Змістовий модуль 2: Оцінка ризиків та управління безпекою.

Тема 4. Класифікація систем безпеки організацій. Визначення категорії інтересу суспільства.

1. Моделі безпеки та їх еволюція: природні та технічні системи.

2. Захисні властивості суспільств і їх еволюція.
3. Еволюція техніки та біології: спільні закономірності та їх застосування.
4. Взаємозв'язок між особистими та громадськими інтересами в контексті безпеки суспільства.
5. Роль потреб і інтересів як рушійних сил соціальних перетворень.
6. Класифікація інтересів у соціальній структурі та її вплив на безпеку.

Література: [8;9;10]

Тема 5. Зміст та визначення теорії безпеки організацій. Шкідливі фактори і умови впливу на безпеку організацій.

1. Типи загроз та їх вплив на безпеку суспільства: порівняння природних, техногенних і антропогенних загроз.
2. Взаємодія внутрішніх і зовнішніх загроз в контексті геополітичної ситуації: історичні приклади та сучасні реалії.
3. Стратегії забезпечення безпеки в умовах багаторівневих загроз: аналіз теоретичних моделей і практичних аспектів.
4. Внутрішні та зовнішні чинники безпеки суспільства в умовах глобалізації: роль геополітичних, економічних і соціальних факторів.
5. Роль людського фактору в забезпеченні безпеки: помилки, управлінські рішення та соціально-психологічні аспекти.
6. Імідж суспільства та його вплив на безпеку: як соціальні уявлення та стратегії управління можуть впливати на стабільність і протидію загрозам.

Література: [2;8;9]

Змістовий модуль 3: Оцінка ризиків та управління безпекою.

Тема 6. Напрями адміністративних рішень забезпечення безпеки організацій. Оцінка рівнів розвитку в аспекті управління безпекою організацій.

1. Методологія оцінки безпеки та розвитку суспільства: проблема ідентифікації та нейтралізації загроз.
2. Роль соціальної надійності в оцінці стійкості суспільства до загроз.
3. Порівняння традиційних економічних індикаторів та нових методик оцінки розвитку суспільства через призму безпеки.
4. Моделювання безпеки суспільства: Теоретичні основи та практичні аспекти.
5. Баланс інтересів у забезпеченні безпеки: Роль загроз, управління та інтелектуальних ресурсів.
6. Комплексний підхід до забезпечення безпеки: Взаємодія загроз, захисту та управлінських стратегій.

Література: [8;9;10]

Тема 7. Визначення складових побудови моделі безпеки організацій. Способи управління організацією з точки зору безпеки.

1. Моделі управління та безпеки у соціальних структурах: від історії до сучасності.
2. Інтереси як основа управлінської діяльності: теорія та практика соціального розвитку.
3. Безпека та розвиток суспільства: науковий підхід до управління через інтереси.
4. Методи та інструменти оцінки ризиків у системах безпеки організацій.
5. Стратегії управління ризиками в інформаційній безпеці організацій.
6. Роль моніторингу та аудиту в системі управління ризиками організацій.

Література: [4;8;9]

7. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Макс. к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць	к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць	к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць
Відвідування лекцій	2	3	6	2	4	2	4
Відвідування сем. занять	2	4	8	3	6	3	6
Робота на сем. занятті	5	4	20	3	15	3	15
Виконання завд. для сам. роботи	4	6	24	4	16	4	16
Виконання модульної роботи	20	1	20	1	20	1	20
Виконання ІНДЗ	50	-		-		-	
Разом			78		61		61
Максимальна кількість балів:							200
200:100=2. Студент набрав Х балів; розрахунок: $X:2$ =загальна к-сть балів.							100

7.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1. Основи теорії безпеки організацій: поняття та принципи.
2. Оцінка ризиків для організації: методи та інструменти.
3. Стратегії забезпечення інформаційної безпеки організацій.
4. Роль лідерства в управлінні безпекою організації.
5. Безпека фінансових потоків в організації: ризики та протидія.
6. Ризики корпоративної безпеки: внутрішні та зовнішні загрози.
7. Вплив зовнішнього середовища на безпеку організації.
8. Моделі управління безпекою в організації.
9. Психологічні аспекти управління безпекою в організаціях.
10. Законодавчі вимоги до безпеки організацій в різних країнах.
11. Протидія кіберзагрозам: методи та засоби забезпечення кібербезпеки.
12. Ризики, пов'язані з персоналом організації: методи мінімізації.
13. Ключові компоненти системи фізичної безпеки організації.
14. Вплив інформаційних технологій на безпеку організацій.
15. Оцінка ефективності політики безпеки в організації.
16. Аналіз випадків порушення безпеки в організаціях.
17. Роль корпоративної культури в забезпеченні безпеки.
18. Концепція управління безпекою на основі ризиків.
19. Взаємодія між службами безпеки та керівництвом організації.
20. Методи попередження корпоративного шпигунства.
21. Роль навчання та підвищення кваліфікації в забезпеченні безпеки.
22. Аудит системи безпеки організації: методи та підходи.
23. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні безпекою.
24. Оцінка впливу зовнішніх факторів на безпеку організації.
25. Ризики та заходи захисту в організаціях, що працюють з конфіденційною інформацією.
26. Підготовка до надзвичайних ситуацій та кризових моментів в організації.
27. Оцінка стратегій безпеки для малого бізнесу.
28. Система управління безпекою в умовах міжнародної діяльності.
29. Визначення рівня безпеки на основі аналізу інцидентів.
30. Безпека ланцюгів постачання: ризики та методи захисту.
31. Психологічні аспекти та вплив стресу на роботу співробітників в контексті безпеки.
32. Організаційні стратегії для запобігання зловживанням та шахрайству.
33. Технології моніторингу та виявлення порушень безпеки.
34. Роль технологій блокчейн в організаціях для забезпечення безпеки.
35. Аналіз політики конфіденційності в організаціях.
36. Протидія зовнішнім атакам на інформаційні системи організацій.
37. Вплив соціальних мереж на безпеку організацій.
38. Ризики, пов'язані з використанням хмарних технологій в організаціях.

39. Порівняння моделей управління безпекою в різних організаціях.
40. Стратегії реагування на інформаційні атаки та кіберзагрози в організаціях.

7.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тестування. Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 60 запитань. Максимальна кількість балів - 10 балів.

7.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен

7.4. Орієнтований перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Фізична та соціальна частини безпеки.
2. Визначення поняття “Профілактика загроз і небезпек”, її функції.
3. Засоби безпеки та їхні групи.
4. Геополітичні зміни безпеки: розширення НАТО та ЄС.
5. Управлінський контроль: мета, сфери інтересів управління.
6. Забезпечення безпеки організацій у життєдіяльності, їхня класифікація.
7. Концепції безпеки.
8. Наукові підходи до визначення “Державна безпека”, ключові елементи поняття.
9. Моральна перевага: принцип захищеності та принцип самоствердження.
10. Основні постулати самоорганізації: моделі та типи безпеки.
11. Закриті та відкриті суспільства.
12. Управління розвитком організацій і забезпечення їх безпекою.
13. Взаємозв'язок між розвитком та безпекою у суспільстві.
14. Кібернетична та метаболічна частини безпеки.
15. Відмінність біологічної та технічної еволюцій.
16. Розвиток Теорії інтересу.
17. Характер взаємодії суб'єктів: відрив загроз від інтересів.
18. Основні загрози державній безпеці в сучасних умовах. Стратегії використання їх нейтралізації.
19. Системна небезпека та її види загроз безпеці.
20. Групи факторів, що загрожують нормальному функціонуванню товариств.
21. Внутрішні та зовнішні чинники у реалізації функцій безпеки.
22. Етапи побудови моделі безпеки, її вплив на подальший імідж суспільства.
23. Алгоритм вирішення завдання в оцінюванні рівня безпеки.
24. Принципи та погляди дослідників щодо проблем безпеки.
25. Структура показників інтересів безпеки та показників інтересів розвитку.
26. Алгоритм технологій розрахунку рівня якості.
27. Теорія проектування моделей безпеки.
28. Цільова функція моделі безпеки та її ступінь захищеності інтересів суспільства.

29. Роль внутрішніх інтересів та особистої користі у процесах управління.
30. Співвідношення використання наукових методів для управління з принципами безпеки у суспільстві.
31. Роль міжнародного співробітництва у забезпеченні державної безпеки, зокрема в контексті протидії тероризму та кіберзагрозам.
32. Створення міжнародної системи колективної безпеки і кібербезпеки. Ризики для державного суверенітету.

7.5. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
68-74	D	3 (задовільно)
60-67	E	
35-59	FX	2 (незадовільно)
1-34	F	

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Франчук В. І. Теорія безпеки соціальних систем: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів; Одеса: Фенікс, 2020. 224 с.
2. Отенко І. П., Москаленко Н. О., Азаренков Г. Ф. Теорія управління безпекою соціальних систем: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 220 с.
3. Живко З. Б., Баворовська О. Б., Занора В. О. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 120 с.
4. Гончарова М. Л., Мірошніченко Г. О. Теорія організації: навчальний посібник. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. 28 с.
5. Жуковська Л. Е., Борисевич Є. Г., Стрельчук Є. М. Теорія організації: навчальний посібник. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011.

Додаткові джерела

6. Коломієць Б. С. Еволюція поняття безпеки: від класичних теорій до сучасних підходів. Economics: Time Realities, 2024, №6(76), с. 47-55.
7. Олійник П. П. Організаційно-правові аспекти забезпечення безпеки підприємства: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016.
8. Резнікова О. С. Національна стійкість: монографія. Гарміш-Партенкірхен: Центр Джорджа К. Маршалла, 2021.
9. Концепт аксіологічної парадигми засадничих принципів і ціннісних засад

забезпечення національної безпеки України. Аналітична записка. Київ: НІСД, 2018.

10. Безпека та здоров'я на роботі: бібліографія та додаткові джерела. Міжнародна організація праці, 2021.